Norsk Nærings- og
Nytelsesmiddelarbeiderforbund

Næringskomiteen på stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres referanse	Vår referanse	Vår dato
	26-801	28.10.2026

NNN høringssvar – Prop. 112 L (2025–2026) Endringer i lov om god handelsskikk i dagligvarebransjen mv.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN) viser til Prop. 112 L (2025–2026) Endringer i lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden mv.
NNN har tidligere avgitt høringssvar til departementets forslag om endringer i loven og om håndhevingen av regelverket. I dette høringssvaret kommenterer NNN regjeringens lovforslag slik det nå er lagt frem, og viser særlig til forskjeller mellom proposisjonen og NNNs tidligere innspill.
NNN mener det er positivt at regjeringen følger opp behovet for tydeligere regulering av maktforholdene i dagligvarebransjen.
Forslagene om utvidet virkeområde, krav om rimelig forhold mellom betalinger/rabatter og tjenesteleveranser, strengere skriftlighetskrav og sterkere vern mot etterligninger går i riktig retning. Samtidig mener NNN at proposisjonen ikke fullt ut svarer på de grunnleggende utfordringene NNN pekte på i høringen: behovet for et sterkere og uavhengig tilsyn, tydeligere regulering av logistikk og distribusjon, og en lovgivning som i større grad sikrer redelighet og rettferdig fordeling av verdiskapingen i hele verdikjeden for mat og drikke.
Formålet med lov om god handelsskikk er etter NNNs syn svært viktig. Loven skal bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser, ivareta forbrukernes interesser og fremme redelighet, forutberegnelighet og lojalitet i kontraktsforhold mellom næringsdrivende i dagligvarebransjen. I et marked der tre dagligvarekjeder kontrollerer nær hele verdikjeden og sluttmarkedet, er dette ikke bare et spørsmål om kontraktsbalanse mellom profesjonelle parter, men om maktforhold, industriutvikling, arbeidsplasser og forbrukernes tilgang til et mangfoldig vareutvalg til riktig pris.

1. Overordnet vurdering av regjeringens forslag
Regjeringen foreslår flere presiseringer i loven som kan bidra til å gjøre regelverket mer treffsikkert. NNN støtter at lovens tittel endres fra «dagligvarekjeden» til «dagligvarebransjen», og at virkeområdet utvides til også å omfatte salg til storhusholdning, kiosk, bensinstasjoner og servicehandel. Dette er i tråd med NNNs syn om at utfordringene i dagligvaremarkedet ikke kan avgrenses snevert til én del av verdikjeden. NNN støtter også regjeringens forslag om at det må være et rimelig forhold mellom ytelser / motytelser, og at vernet mot etterligninger skal rettes særlig mot kjedenes egne varer (EMV).

2. Forskjeller fra NNNs tidligere høringssvar

Postadresse:
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
Torggata 12, 0181 Oslo

Besøksadresse:
Torggata 15
0181 Oslo

Telefon: + 47 23 10 29 60
E-post: firmapost@nnn.no
Internett: nnn.no

Foretaksregisteret: 971 103 647
Bankkonto: 9001.07.02819

NNN registrerer at regjeringens forslag i større grad enn høringsnotatet retter seg mot konkrete utfordringer i forhandlingene mellom aktørene. Likevel er det viktige forskjeller mellom proposisjonen og NNNs høringssvar. NNN foreslo at loven måtte styrkes gjennom særskilt regulering av logistikk og distribusjon, fordi disse tjenestene er et lukket område uten tilstrekkelig innsyn eller reell konkurranse. Regjeringens forslag til ny § 6 a omtaler distribusjon som en tjenesteleveranse der betalinger og rabatter skal stå i rimelig forhold til verdien av leveransen. Dette er et skritt i riktig retning, men etter NNNs syn ikke tilstrekkelig. Loven bør tydeligere skille forhandlinger om varepris fra forhandlinger om logistikk- og distribusjonstjenester, og leverandører må sikres reell mulighet til å velge alternative logistikkløsninger eller levere direkte til utsalgsstedene. Det må presiseres i loven av leverandørene har rett til å selv velge å levere Ex Works eller direkte til butikk.

3. Vern mot etterligninger

NNN støtter Orkla sin vurdering om at kjedene må pålegges en særlig variasjonsplikt i utviklingen av EMV slik at kjeden etter forholdene må ta større avstand fra den kjente merkevaren enn uavhengige konkurrenter. Videre beskriver Orkla behovet for vern mot utvanning av særpreg, og at produkter som etterligner kjente merkevarers former, farger eller mønstre vil dra fordel av kjente signaler som forbrukerne forbinder med merkevaren. Orkla vurderer at etterligninger av form, farge og mønster er tilstrekkelig til å gi produktetterligninger et ufortjent løft i konkurransen med originalproduktet, og at slike fordeler kan oppnås uten at det kan påvises forvekslingsfare.

4. Håndheving og tilsyn

NNNs tidligere høringssvar la avgjørende vekt på at Dagligvaretilsynet måtte opprettholdes som et eget selvstendig tilsyn. NNN mener fortsatt at håndhevingen av lov om god handelsskikk best ivaretas av et tilsyn som er innrettet mot dialog, veiledning og bransjeforståelse. Håndhevingen er nå samlet i Konkurransetilsynet. Vi mener det er svært viktig at Stortinget sikrer at den dialogbaserte tilsynsrollen ikke svekkes, og at arbeidet med god handelsskikk ikke underordnes konkurranserettslige virkemidler og prioriteringer.

NNN understreker at lovens formål ikke kan oppfylles bare gjennom sanksjoner i enkeltsaker. I dagligvaremarkedet vil mange leverandører være tilbakeholdne med å ta konflikt med dagligvarekjedene, fordi kundeforholdet er avgjørende for markedsadgang. Dette tilsier at håndhevingen må være aktiv, uavhengig og basert på mulighet for veiledning, undersøkelser og initiativ fra tilsynsmyndigheten selv.

NNN ber derfor Stortinget presisere at håndhevingen av loven skal ha en selvstendig faglig prioritet, og at det må avsettes tilstrekkelige ressurser til å følge opp lovens særskilte formål.

5. NNNs hovedpunkter

- Støtte lovens utvidede virkeområde til dagligvarebransjen, herunder storhusholdning, kiosk, bensinstasjoner og servicehandel.
- Støtte forslaget om krav til rimelig forhold mellom betalinger/rabatter og tjenesteleveranser
- Logistikk og distribusjon må reguleres tydeligere enn i proposisjonen.
- Forhandlinger om varepris og forhandlinger om logistikk- og distribusjonstjenester bør skilles tydelig i lov eller forskrift.
- Loven må regulere fri tilgang for leverandørene direkte til butikkene gjennom egen valgt logistikkløsning.
- Støtter et tydeligere vern mot produktetterligninger, der dagligvarekjedenes egne merkevarer må ta klart større avstand fra etablerte merkevarer for å hindre utnyttelse av særpreg,

investeringer og forbrukertillit. Vernet må utvides til å gjelde urimelig utnyttelse uten av det foreligger forvekslingsfare
- Etablere en selvstendig og faglig tydelig håndhevingsfunksjon for lov om god handelsskikk, med tilstrekkelige ressurser og bransjekunnskap.
- Legge til grunn at loven skal bidra til rettferdig fordeling av verdiskaping i hele verdikjeden for mat og drikke, ikke bare rydde opp i enkeltstående kontraktsvilkår.

6. Oppsummering

NNN mener regjeringens lovforslag inneholder flere positive presiseringer sammenlignet med tidligere forslag. Samtidig går proposisjonen ikke langt nok i å møte de strukturelle utfordringene NNN har pekt på. Skal lov om god handelsskikk fungere etter formålet, må Stortinget styrke reguleringen av logistikk og distribusjon, sikre en uavhengig og kompetent håndheving, og tydeliggjøre at loven skal bidra til redelighet, forutberegnelighet og rettferdig verdiskaping i hele verdikjeden.

Med vennlig hilsen
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund

Bjørn Tore Kyllo
2. nestleder
Tlf.: +47 95287840
Epost: bjorn.tore.kyllo@nnn.no

Dette brevet er godkjent elektronisk i NNN, og har derfor ingen signatur.